

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри

_____ *С.М.Бег. З.О.*
(протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

з курсовою роботою

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 01 Освіта

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Освітня програма: Середня освіта. Українська мова і література

Мелітополь, 2021

Розробник:

Волкова І. В., доцент, кандидат педагогічних наук

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

О.В. Юрченко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i>	нормативна	
	Спеціальність 014.01 Середня освіта. Українська мова і література		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: бакалавр	16 год.	
		Практичні	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		76 год.	
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчального компонента “Методика навчання української мови ” є озброїти майбутнього вчителя української мови не тільки теорією цієї науки, а й найефективнішими формами організації навчального процесу, найдоцільнішими методами та прийомами навчання учнів на сучасному етапі розвитку загальноосвітніх закладів.

Основні **завдання** курсу “Методика навчання української мови”:

- підготуватимайбутніхучителівдопедагогічноїдіяльностівумов ахреформування сучасноїшколи, реалізаціїконцепцій мовноїосвітивУкраїні;
- забезпечитизасвоєннясистемитеоретичнихзнаньіпрофесійних умінь,які допоможутьїмформувативучнівмовнуімовленнєвукомпетентність,виховуватисвідомих громадянУкраїні;
- учитиспіввідносититеоретичнізнаннязпрактичнимипотребам исучасноїшколи,втілюватинові методичніідеїупрактику вивченняпредмета,застосовуватипедагогічніінновації;
- розвиватиуздобувачів вищої освітипізнавальніінтереси,прагненнядовдосконаленнясвоєї професійноїпідготовки, умінняпрацюватиз навчально-методичноюлітературою;
- формуватиумайбутніхучителів-словесниківдослідницькінавички,розвивативмінняпроводитис аможливінауковіпошукиїекспериментальнідослідження.

Компетентності, що формуються в результаті освоєння навчальної дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професії

ЗК 8 Здатність обирати творчий підхід до процесу навчання і подальшої професійної діяльності, використовувати елементи наукової діяльності в педагогічній праці

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК 1 Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури

ФК 2 Здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови та літератури

ФК 13 Здатність орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан літературної і мовної освіти в загальноосвітніх середніх навчальних закладах, проектувати педагогічну діяльність

ФК 14 Здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи впливу на школярів, враховувати їх вікові і психологічні особливості, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань

ФК 16 Здатність оперативно й доцільно включатись у мовленнєву взаємодію, передбачати результати педагогічного мовлення

3. Програмні результати навчання (ПРН)

Знання:

ПРН 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.

ПРН 7. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови та літератури, світової літератури для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 8. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 12. Уміє організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови та літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.

ПРН 13. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПРН 14. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРН 19. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.

ПРН 20. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови та літератури, світової літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРН 21. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 22. Уміє вдосконалювати набутий під час навчання кваліфікацію.

ПРН 27. Організовує співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН 32. Здатний організувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності.

4. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання діяльності студентів на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, практиках, за виконання індивідуальних навчально – дослідних завдань, курсових, дипломних робіт

Бали	Критерії
5	Дано повну правильну відповідь, на підставі вивчених теорій, концепцій, законів, ідей тощо; матеріал усвідомлено, викладено в певній логічній послідовності, літературною мовою; відповідь самостійна, допустимі 1-2 несуттєві помилки (це помилки, при яких відповідь є правильною, але помилки у вигляді некоректних висловлювань). При виконанні експериментальних робіт всі дії правильні, з дотриманням техніки безпеки, виконані повністю і зроблені висновки. Експерименти проведено за планом (інструкцією) з урахуванням правил роботи з речовинами, приладами, об'єктами природи та ін.. Продемонстровано організаційні навички (підтримується чистота, охайність робочого місця, економно використані реактиви, роздатковий матеріал тощо). При розв'язуванні задач обрано раціональний спосіб, якщо треба, розв'язок зроблено кількома способами, допущено 1-2 помилки за неуважність (огріхи в оформленні тощо).
4	Дано правильну відповідь на підставі вивчених теорій, концепцій, законів, ідей тощо; матеріал усвідомлено, викладено в певній логічній послідовності, літературною мовою; допустимі 2-3 несуттєві помилки, виправлені за допомогою викладача, або деяка неповнота відповіді, неточність у викладенні матеріалу. Експериментальна робота виконана правильно, без суттєвих помилок, зроблені висновки; допускається неповнота проведення чи оформлення експерименту, 1-2 несуттєві помилки в проведенні, оформленні експерименту, в правилах роботи з речовинами, об'єктами природи та обладнанням. При розв'язуванні задач в рішенні та поясненні немає суттєвих помилок; допущено 1-2 несуттєві помилки в рішенні та поясненні, або неповне пояснення (відсутність питань чи пояснень до розв'язування, позначень чи відповіді, що містить необхідний висновок), чи використання одного способу розв'язування при заданих декількох.
3	Навчальний матеріал в основному викладений повно, але при цьому допущені 1-2 грубі помилки (наприклад, невміння застосовувати закони і теорії, правила до пояснення нових фактів); відповідь неповна, хоча і відзначається необхідною глибиною, побудована незв'язно. Допустима незначна допомога викладача (навідні питання). При виконанні експериментальної роботи допущено 1-2 суттєві помилки (в ході експерименту, в поясненні, в оформленні роботи, з техніки безпеки в роботі з

	речовинами, об'єктами природи і приладами), що виправляються за допомогою викладача. При розв'язуванні задач допущено не більше, ніж одну суттєву помилку, яка виправляється за вказівкою вчителя, неповний запис, із деякими неточностями; рішення в основному здійснюється самостійно, але з помилками в математичних розрахунках.
2	Відповідь виявляє незнання або нерозуміння значної частини навчального матеріалу; допущені істотні помилки, які не виправляються за допомогою викладача, матеріал викладений незв'язно. При виконанні експериментальної роботи допущені грубі помилки (в ході експерименту, поясненні, в оформленні роботи, з техніки безпеки в роботі з речовинами і приладами), які не виправляються навіть за вказівкою вчителя. Мета експерименту, роботи з об'єктами природи не досягнута. При розв'язуванні задач рішення здійснюється тільки за допомогою вчителя; допущені грубі помилки; розв'язання і пояснення побудовані неправильно. Відповідь виявляє повне незнання і нерозуміння основного і істотного в навчальному матеріалі; повна відсутність експериментальних умінь; відповідь виявляє повне невміння розв'язувати задачу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- комплексні іспити;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

БЛОК 1.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тема 1. Методика української мови як наука та навчальна дисципліна

Предмет і завдання курсу. Значення методики для організації навчання української мови у школах з українською й російською мовами навчання. Концепції мовної освіти та їх роль у її стандартизації.

Зв'язок методики навчання української мови з суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою, психологією, етнопедагогікою, етнопсихологією.

Системний підхід до вивчення мовних явищ і відтворення його в методиці навчання державної мови.

Передовий досвід і використання методичної спадщини минулого, дані наукових досліджень у галузі методики навчання мови, мовознавства, педагогіки, психології.

Методи наукового дослідження: вивчення літератури з методики навчання мови та суміжних дисциплін, спостереження за навчально-виховним процесом, вивчення й узагальнення передового досвіду, педагогічний експеримент тощо. Застосування статистичних методів обробки одержаних результатів.

Зміст і будова курсу методики навчання української мови. Короткий огляд історії розвитку методики навчання української мови як рідної і як другої.

Українська мова як навчальна дисципліна в загальноосвітній школі.

Значення шкільного курсу української мови та його місце серед інших навчальних дисциплін. Освітньо-виховні цілі та завдання вивчення української

мови в школах з українською та рідною мовами навчання. Рідна мова - основа духовного та інтелектуального розвитку особистості. Державна мова - засіб консолідації громадян України.

Зміст і принципи побудови шкільних курсів: «Рідна мова» (у школах з українською мовою навчання) та «Українська мова» (у школах з російською мовою навчання). Варіативність структури та змісту шкільного курсу мови. Основні аспекти навчання української мови. Функціонально-комунікативне спрямування у навчанні мови. Пізнавально-практична спрямованість навчання української мови.

Розвиток національної самосвідомості учнів, формування в них мовної і мовленнєвої компетенції. Значення мови в культурному та мовленнєвому розвитку особистості.

Крос-культурна компетенція особистості - ознака соціалізації громадян України. Принципи, методи прийоми та засоби крос-культурного навчання української мови учнів-полілінгвів.

Формування критичного мислення учнів-полілінгвів у процесі крос-культурного навчання державної мови.

Тема 2. Програми та підручники з української мови

Короткий огляд програм і підручників з української мови для шкіл з українською і російською мовами навчання. Причини переходу школи на нові навчальні плани та програми.

Принципи побудови й зміст чинних програм з української мови для 1-4 і 5-12 класів. Змістові лінії програми, їх суть і принципи реалізації. Особливості програм для шкіл нового типу, професійно-технічних училищ, коледжів, ліцеїв тощо.

Принципи побудови підручників з української мови для шкіл з українською і рідною мовами навчання. Навчальні посібники, методичні рекомендації з української мови.

Вивчення програмового матеріалу з мови укрупненими частинами (блоками). Міжпредметні зв'язки у шкільному курсі української мови. Вивчення предмета «Українська мова» у школах з національною мовою навчання у зв'язку з рідною мовою, літературою. Роль учителя в реалізації мети та завдань шкільного курсу української мови (у школах з українською та рідною мовами навчання).

Тема 3. Психологічні та дидактичні засади навчання української мови

Психологічна наука про шляхи засвоєння знань, умінь і навичок української мови. Мовна особистість і шляхи її розвитку. Концепція трирівневої мовної особистості (за Ю. Карауловим). Вербально-семантичні, когнітивні, прагматичні уміння мовної особистості.

Формування україномовної комунікативної компетенції учнів-полілінгвів. Психолінгвістичні особливості формування мовленнєвих умінь в умовах багатомовності. Інтерференція. Негативний результат неусвідомленого перенесення попереднього лінгвістичного досвіду, що є гальмуючим впливом рідної мови на ту, що вивчається як друга. Транспозиція - позитивне перенесення знань з рідної мови на ту, яка вивчається як друга.

Психологічні передумови успішного засвоєння мовного матеріалу. Інтенсифікація навчального процесу і розвиток пізнавальних здібностей учнів у

процесі вивчення мови (уваги, пам'яті, мислення, дару слова, мовної інтуїції тощо). Психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності й формування комунікативних умінь.

Психолого-педагогічні принципи формування позитивної мотивації до вивчення української мови.

Дидактичні засади навчання. Закономірності засвоєння української мови в школах з українською і російською мовами навчання. Застосування загальнодидактичних принципів у процесі навчання української мови. Питання про власне методичні принципи навчання мови та розвитку мовлення.

ТЕМА 4. Методи й прийоми навчання української мови

Поняття про методи і прийоми. Класифікація методів: за джерелами знань, рівнем пізнавальної діяльності учнів, способом взаємодії учителя й учнів на уроці. Основні методи навчання: усний виклад учителя, бесіда, спостереження над мовними вищми, робота з підручником, метод вправ, програмоване навчання

Прийоми мислительної діяльності (аналіз, порівняння, узагальнення, зіставлення). Специфічні прийоми навчання мови /мовний розбір, моделювання структури речення, лінгвістичний і стилістичний експерименти, алгоритмізація)

ТЕМА 5. Типи уроків української мови, їх структура і методика проведення

Основні завдання сучасного уроку з української мови (формування особистості, загальний розвиток через засвоєння спеціальних знань, розвиток пізнавальної і творчої здібності учнів). Мета уроку: навчальна, виховна, розвиваюча. Типи уроків: вивчення нового матеріалу, закріплення знань, умінь і навичок; перевірка й облік набутих знань; аналіз контрольних робіт; узагальнення й систематизація вивченого; повторення теми, розділу; уроки зв'язного мовлення, нестандартні уроки. Актуалізація опорних знань учнів; мотивація навчальної діяльності, вивчення (сприймання) нового матеріалу, закріплення знань, формування вмінь і навичок, підведення підсумків; оцінювання, підготовка учнів до виконання домашнього завдання. Аналіз уроків з мови. Шляхи підвищення продуктивності уроку з мови в сучасній школі.

БЛОК 2.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ШКІЛЬНОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ТЕМА 1. Методика вивчення фонетики, орфоєпії

Зміст шкільного курсу вивчення фонетики й орфоєпії (спостереження над звуковим складом слів і їх вимова; визначення наголосу; виразне читання текстів; фонетичний розбір: особливості вивчення фонетики й орфоєпії української мови в школах з російською мовою викладання).

Тема 2. Методика вивчення лексики і фразеології

Зміст шкільного курсу лексикології. Значення, місце й принципи вивчення лексики. Труднощі у засвоєнні учнями лексичних понять. Методика засвоєння учнями багатозначності, прямого та переносного значення слів, їх уживання, синонімів, омонімів, антонімів, архаїзмів та інших лексичних категорій, вивчення яких передбачено програмою.

Методика вивчення фразеології української мови, шляхи її засвоєння. Система тренувальних вправ з лексикологією та фразеологією. Вироблення навичок користування словниками різних типів. Лексичний аналіз тексту.

Словникова робота під час вивчення інших розділів шкільного курсу мови. Лексична робота у системі занять з розвитку мовлення учнів.

Шкільний курс лексикології та фразеології української мови, методика їх навчання в умовах близькоспорідненої двомовності. Нормативно-практичний аспект вивчення лексикології та фразеології на основі взаємозв'язку в навчанні двох мов (української та рідної). Лінгвокультурологічний підхід до вивчення української лексики учнями-полілінгвами. Подолання жаргонізмів, росіянізмів у мовленні учнів.

Наочні посібники з лексикології та фразеології, методика їх використання.

Робота з тлумачним словником, словниками синонімів, фразеологізмів, іншомовних слів. Особливості вивчення лексикології та фразеології у школах з національною мовою навчання.

Тема 3. Методика вивчення будови слова та словотвору

Значення та завдання вивчення будови слова у школі. Методика поглиблення знань про значущі частини слова (морфеми). Наступність і перспективність у вивченні матеріалу, шляхи подолання труднощів у виділенні основи (похідної, непохідної), кореня, префікса, суфікса. Розкриття значення морфем; уточнення та збагачення лексичного запасу учнів у процесі вивчення морфологічної будови слова; вироблення орфографічних навичок.

Прийоми вивчення морфемної будови слова: морфемний аналіз, розбір слів з однаковими морфемами (коренем, префіксом, суфіксом); добір антонімів і синонімів до поданих слів; етимологічний аналіз.

Методика словотвору: значення, зміст, завдання і принципи вивчення словотвору в школі. Зв'язок словотвору з будовою слова, фонетикою, лексикою, морфологією, орфографією. Ознайомлення учнів із способами словотвору: труднощі у засвоєнні словотворчих понять; система вправ; словотворчий аналіз, методика його проведення. Лексична робота: утворення слів за поданими моделями, використання словотворчих синонімів; робота з морфологічним і словотвірним словниками.

Особливості вивчення будови слова та словотвору в умовах близькоспорідненої двомовності. Засвоєння основних понять з будови слова й

українського словотворення за допомогою елементів історичної фонетики, семантики окремих морфем, будови власне українських слів і способів їхнього словотворення. Попередження та виправлення помилок інтерферуючого характеру в мовленні учнів.

Використання наочності та технічних засобів навчання під час вивчення будови слова та словотвору. Загальнонародна та діалектна лексика. Територіальні і соціальні діалектизми.

Тема 4. Загальні питання вивчення граматики

Місце граматики в шкільному курсі української мови. Пізнавальне та практичне значення граматики, її роль у формуванні вмінь і навичок (мовленнєво-розумових, орфографічних, пунктуаційних), попередженні та подоланні граматичних помилок, збагаченні мовлення учнів.

Короткий огляд основних напрямків методики навчання граматики. Наукові засади та принципи методики навчання граматики в школі: вивчення граматичних значень, категорій, форм у тісному зв'язку із значенням слова; свідоме засвоєння граматичних понять, визначень, правил і граматичної термінології; взаємозв'язок у вивченні морфології та синтаксису, фонетики та морфології, зв'язок вивчення граматики з формуванням орфографічних і пунктуаційних навичок, роботою над розвитком мовлення, міжпредметні зв'язки під час вивчення граматики.

Методи та прийоми вивчення граматики; спостереження над мовними явищами, бесіда, слово вчителя, робота з підручником; граматичний розбір (значення, види і прийоми виконання); пояснення граматичної форми за системою питань; заміна одних форм і конструкцій іншими, граматичне конструювання: програмування, алгоритмізація.

Тема 5. Методика вивчення частин мови

Значення, завдання, зміст і принципи вивчення частин мови у шкільному курсі. Зв'язок вивчення частин мови з фонетикою, лексикою, словотвором, синтаксисом, орфографією та розвитком зв'язного мовлення. Вивчення частин мови на синтаксичній основі. Наступність і перспективність у вивченні частин мови.

Формування поняття про частини мови на основі їх лексичного значення, морфологічних ознак, синтаксичної ролі й особливостей словотвору. Вивчення системи відмінювання та словотвору частин мови у зв'язку з орфографією та розвитком мовлення.

Методи та прийоми теоретично-практичного вивчення частин мови: морфологічний розбір, утворення різних форм слів і нових слів за допомогою словотворчих морфем, установа пропущених слів у відповідній формі, заміна одних форм іншими, складання словосполучень і речень, спостереження над уживанням паралельних морфологічних форм, програмування, алгоритмізація.

Особливості вивчення морфології у школах з національною мовою навчання.

Наочність і технічні засоби навчання, методика їх використання у процесі вивчення частин мови.

Тема 6.Методика вивчення синтаксису

Значення, завдання, зміст і принципи вивчення синтаксису в школі. Етапи вивчення синтаксису: практичне засвоєння, поновлення знань з синтаксису під час опрацювання морфології; систематичне вивчення синтаксису. Зв'язок синтаксису з лексикою, морфологією та розвитком мовлення учнів.

Методика ознайомлення з поняттями словосполучення і речення, зв'язок слів у словосполученні та реченні, типи речень. Методична проблема вивчення складного синтаксичного цілого, тексту та його актуального членування. Характер умінь і навичок учнів з синтаксису.

Шляхи подолання труднощів у вивченні головних і другорядних членів речення, відокремлених та однорідних членів речення; встановлення зв'язків між частинами складного речення і тексту.

Методи та прийоми теоретично-практичного вивчення синтаксису: аналіз словосполучення, синтаксичний розбір речення, заміна одних синтаксичних конструкцій іншими, поширення та скорочення речень, складання речень за опорними словами, схемами, інтонаційно-смісловий розбір речень і текстів.

Використання наочності та технічних засобів навчання під час вивчення синтаксису. Особливості вивчення синтаксису в школах з національною мовою навчання.

Тема 7.Методика вивчення орфографії

Значення орфографії та її місце у шкільному курсі української мови. Завдання навчання орфографії. Природа орфографічних навичок і психологічні основи їх формування.

Короткий огляд історії та методики навчання орфографії. Основні принципи навчання орфографії: зв'язок навчання орфографії з граматикою та розвитком мовлення, роль свідомості й автоматизму у навчанні орфографії. Роль орфографічних правил у формування грамотності учнів.

Поняття про орфограму. Класифікація орфограм. Залежність навчання орфографії від принципів українського правопису, характеру орфограм, етапів навчання, діалектних особливостей мовлення учнів.

Методика вивчення орфографічних правил. Основні прийоми навчання орфографії. Види орфографічних вправ, методика їх проведення: орфографічний розбір, види списування, диктанти, запис вивченого напам'ять, робота з орфографічним словником, творчі вправи тощо.

Труднощі у вивченні орфографії, шляхи їх подолання. Система роботи над орфографічними помилками. Методика виправлення, обліку та класифікації помилок. Норми та критерії оцінювання орфографічних навичок учнів! Аналіз орфографічних помилок. Причини виникнення орфографічних помилок, способи їх запобігання. Подолання помилок інтерферентного характеру.

Наочні та технічні засоби під час вивчення орфографії, методика їх використання.

Тема 8.Методика вивчення пунктуації

Значення пунктуації та її основи. Місце пунктуації у шкільному курсі української мови. Питання про етапи (рівні) навчання пунктуації.

Короткий огляд історії методики навчання пунктуації. Найважливіші принципи навчання пунктуації: зв'язок у навчанні пунктуації з синтаксисом, розвитком мовлення і мислення учнів, виробленням навичок виразного читання.

Поняття про пунктограму. Пунктуаційні правила, їх класифікація, методика вивчення пунктуаційних правил. Залежність навчання пунктуації від основ пунктуації, характеру пунктограм, етапів навчання.

Основні методичні прийоми навчання пунктуації. Види вправ із пунктуації, методика їх проведення: пунктуаційний розбір, інтонаційно-смісловий аналіз, робота над текстом з пропущеними розділовими знаками, самотійний добір або самотійне складання речень, та пунктуаційні правила, видозміна синтаксичних конструкція, що зумовлює заміну розділових знаків, диктанти, творчі вправи, складання схем з певними розділовими знаками та складання речень за поданими схемами, вправи з використанням технічних засобів навчання. Пунктуація суцільного тексту.

Труднощі у вивченні окремих питань пунктуації (розділові знаки при відокремлених членах речення, вставних реченнях, у безсполучникових складних конструкціях тощо), шляхи їх подолання.

Типи пунктуаційних помилок. Причини пунктуаційних помилок, їх попередження. Методика виправлення, обліку та класифікації пунктуаційних помилок. Система роботи над пунктуаційними помилками.

Тема 9.Методика розвитку зв'язного мовлення

Зв'язне мовлення як методичне поняття. Значення і завдання роботи з розвитку вмінь і навичок усного та писемного мовлення. Місце занять із розвитку мовлення у шкільному курсі мови.

Питання розвитку мовлення в історії методичної науки.

Основні принципи методики розвитку мовлення: єдність розвитку мовлення і мислення, взаємозв'язок розвитку усного та писемного мовлення, зв'язок розвитку мовлення з вивченням граматики, орфографії, пунктуації та української літератури.

Розвиток усного мовлення учнів і його місце у системі мовної підготовки. Основні принципи навчання школярів усного мовлення.

Види та зміст роботи з розвитку зв'язного усного мовлення, його місце в системі мовної підготовки учнів.

Усне спілкування - говоріння (продуктивний вид мовленнєвої діяльності), аудіювання (репродуктивний вид мовленнєвої діяльності). Формування нормованої літературної вимови. Розвиток мовного слуху школярів.

Методика розвитку навичок зв'язного усного літературного мовлення. Урок - основна форма виховання культури живого слова. Типи та структура уроків зв'язного усного літературного мовлення.

Наочні й технічні засоби з розвитку усного мовлення, методика їх застосування.

Основні напрями та принципи роботи над зв'язним писемним мовленням учнів. Письмове спілкування (те, що вимагає спеціальних мовних умінь) - читання (репродуктивний вид мовленнєвої діяльності), письмо (продуктивний вид мовленнєвої діяльності).

Методика роботи над писемним висловлюванням. Види робіт з розвитку писемного мовлення, їх значення й методика проведення: робота над текстом, тема та основна думка тексту, смислова, граматична, структурна й інтонаційна цілість тексту, способи зв'язку речень у тексті (ланцюжковий і паралельний), композиційно-структурні особливості тексту, абзац; методика роботи над переказами (докладними, стислими, вибірковими, переказами-перекладами, творчими); формування комунікативних умінь школярів у процесі роботи над творами (уміння визначати головну думку твору, складати план, працювати над мовним оформленням твору, редагувати написане); робота над творами різних видів і стилів (твори-розповіді, твори-описи, твори-роздуми). Методика написання замітки-інформації, стат-ті-нарису до газети та різних видів ділових паперів (адреса, лист, оголошення, розписка, доручення, заява, протокол, звіт, автобіографія тощо). Методика формування в учнів навичок різних видів читання у процесі вивчення шкільного курсу мови.

Наочні й технічні засоби з розвитку писемного мовлення, методика їх застосування.

Перевірка творчих робіт. Прийоми виправлення, обліку і класифікації помилок. Критерії та норми оцінювання. Робота над мовними та мовленнєвими помилками.

Тема 10. Методика вивчення стилістики

Завдання, зміст і місце роботи зі стилістики у 5-12-х класах. Наукові засади методики вивчення стилістики у школі.

Методика ознайомлення учнів із стилями мовлення, стилістичними ресурсами лексики, фразеології, морфології, синтаксису, формування стилістичних умінь і навичок. Функціонально-стилістичний підхід до вивчення мовних явищ.

Принципи, методи та прийоми вивчення стилістики в загальноосвітніх навчальних закладах.

Методика написання різних жанрів публіцистики. Методика написання різних видів ділових паперів.

Стилістичний аналіз тексту. Розвиток стилістичних умінь і навичок на основі аналізу тексту.

Систематизація й узагальнення знань зі стилістики у старших класах. Стилістична основа мовленнєвих помилок.

Тема 11. Факультативні заняття з української мови

Факультативи з української мови як засіб здійснення диференційованого навчання, підвищення теоретичного та практичного рівня підготовки учнів з української мови, розвитку та поглиблення інтересу до вивчення української мови. Мета й завдання факультативних занять з української мови, їх місце у навчально-виховному процесі. Роль факультативних занять у формуванні в учнів уміння самоосвіти.

Особливості організації й планування роботи факультативних груп, зв'язок з основним курсом. Специфіка роботи на факультативних заняттях.

Програми факультативних курсів з української мови.

Шкільний кабінет української мови - осередок позакласної роботи.

Тема 12. Позакласна робота з мови

Значення, місце, завдання позакласної роботи з української мови. Принципи організації позакласної роботи. Взаємозв'язок позакласної роботи з класними заняттями. Зміст позакласної роботи.

Основні форми позакласної роботи: заняття мовного гуртка, проведення мовних тижнів, тематичних вечорів, читацьких конференцій, дитячих ранків на мовні теми, підготовка та випуск стіннівок, виготовлення альбомів, журналів, наочних посібників, підготовка повідомлень і доповідей, підготовка виступів по радіо, екскурси в редакцію, друкарні та шип місця, пов'язані з роботою над удосконаленням усного та писемного мовлення; виставки, мовні ігри, вікторини, конкурси, олімпіади. Конкурс імені Петра Яцика.

Елементи наукового дослідження у позакласній роботі. Форми координації науково-дослідної роботи учнів з української мови: наукові товариства учнів; наукові гуртки, клуби, семінари, тренінги.

Методологічна, інформаційна та матеріально-технічна підтримка науково-дослідницької роботи. Форми організації та проведення науково-практичної роботи з української мови в загальноосвітніх навчальних закладах: наукові екскурсії як пасивна форма науково-практичної роботи; наукова практика, дослідницькі та пошукові експедиції; виїзні наукові школи.

Психолого-педагогічна підтримка учнів, що виявили бажання займатися науковою роботою з української мови. Конкурентні форми учнівської взаємодії. Співробітництво із закладами науки та вищої освіти. Робота у Малій академії наук

Тема 13. Методична робота вчителя-словесника

Удосконалення методичної майстерності вчителя-словесника. Основні шляхи збагачення знань і підвищення професійної кваліфікації учителів-словесників. Вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду.

Зміст і форми роботи методичного об'єднання вчителів української мови. Роль методичних кабінетів, шкільних кабінетів української мови в удосконаленні роботи учителів-словесників. Значення науково-методичних конференцій в удосконаленні професійної кваліфікації учителів української мови.

7. Структура навчальної дисципліни

Назви блоків тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
БЛОК 1 ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ													
Тема 1.Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна	6	2				4							
Тема 2.Програми і підручники з української мови.	4					4							
Тема 3.Психологічні і дидактичні основи навчання української мови.	8	2	2			4							
Тема 4. Методи і прийоми навчання української мови	10	4	2			4							
Тема 5. Типи уроків з української мови, їх структура і методика проведення	12	2	2			8							
Тема 6. Методика вивчення фонетики і орфоепії	6		2			4							
Тема 7.Методика вивчення лексики і фразеології	8	2	2			4							
Тема 8. Методика вивчення будови слова і словотвору	10	2	2			6							
Тема 9.Загальні питання вивчення граматики в 5-9 класах	4					4							
Тема 10. Методика вивчення частин мови	10	2	2			6							
БЛОК 11. Мовленнєвознавчі дисципліни як лінгвістична основа розвитку мовлення учнів													
Тема 11.Методика вивчення синтаксису	10	2	2			4							
Тема 12. Методика вивчення орфографії	6		2			4							

Тема 13.Методика вивчення пунктуації	6		2			4						
Тема 14. Методика розвитку зв'язного мовлення	6		2			4						
Тема 15.Методика вивчення стилістики	8	2	2			4						
Тема 16.Вивчення української мови в 10-11 кл. Факультативні заняття з укр. мови												
Тема 17.Позакласна робота з мови	4					4						
Тема 18.Методична робота вчителя-словесника	4					4						
Усього годин	120	16	28			76						

8. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Загальнодидактичні і власне методичні принципи навчання.</p> <ol style="list-style-type: none"> Предмет і завдання курсу. Значення методики для викладання української мови в школі. Зв'язок методики навчання української мови з суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою і психологією, етнопедагогікою та етнопсихологією. Методинаукового дослідження Зміст і будова курсу методики навчання української мови. 	2
2	<p>Методи і прийоми навчання.</p> <ol style="list-style-type: none"> Теоретичне осмислення методів і прийомів навчання мови. Різні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика основних методів навчання мови. Специфічні прийоми навчання мови. Дидактичні вимоги до вибору методів і прийомів навчання для реалізації освітньо-виховних завдань уроку. 	2

	6. Проблемне навчання. 7. Програмування. Алгоритмізація та комп'ютеризація навчального процесу. 8. Засоби навчання мови: а) дидактичний матеріал з української мови, вимоги до нього; б) наочність і технічні засоби навчання, їх види й методика використання.	
3	Урок як основна форма організації навчання 1. Урок як основна форма організації навчання. Основні вимоги до уроку. 2. Мета, зміст, мотиви і цілі уроку. 3. Проблема типології уроків української мови. 4. Структура уроку мови, основні компоненти. 5. Методичні вимоги до окремих компонентів уроків різних типів. 6. Особливості технології основних типів уроків. 7. Нестандартні форми проведення уроку. 8. Модульна система уроків, її значення для вивчення теми (розділу). 9. Аналіз уроку мови.	2
4	Активізація навчальної діяльності учнів під час вивчення будови слова й словотвору 1. Наукові основи методики вивчення будови слова і словотвору. 2. Зміст шкільного курсу будови слова й словотвору, значення, місце і принципи навчання. Наступність і перспективність у вивченні матеріалу. 3. Методи і прийоми навчання будови слова й словотвору. Прийоми вивчення морфемної будови слова. 4. Шляхи подолання труднощів у виділенні морфем. 5. Зв'язок вивчення словотвору з будовою слова, фонетикою, лексикологією, морфологією, орфографією.	2
5	Методика вивчення шкільної граматики. Особливості вивчення частин мови 1. Значення, завдання і зміст вивчення частин мови в шкільному курсу української мови. 2. Вивчення морфології у зв'язку з іншими розділами мовознавства. 3. Вивчення морфології на синтаксичній основі. 4. Основні принципи, методи й прийоми вивчення морфології. 5. Посилення практичної спрямованості і навчання рідної мови. 6. Особливості методики формування в учнів граматичних понять. 7. Наочність та ТЗН на уроках морфології	2
6	Методика вивчення синтаксису 1. Значення, завдання і зміст вивчення синтаксису в шкільному курсу української мови. 2. Лінгвістичні основи вивчення словосполучення і речення в школі.. 3. Основні етапи вивчення синтаксису в школі. 4. Зв'язок синтаксису з морфологією 5. Основні принципи, методи й прийоми вивчення синтаксису. 6. Шляхи подолання труднощів при вивченні словосполучення і речення. 7. Особливості методики формування в учнів понять про	2

	словосполучення і речення. 8. Наочність та ТЗН на уроках засвоєння синтаксичної теорії.	
7	Методика вивчення стилістики. Лінгвістика тексту в школі 1. Зміст і місце стилів мовлення в шкільній програмі. 2. Функціонально-стилістичний підхід до навчання української мови. 3. Особливості уроків вивчення стилів у 5-7 класах. 4. Основні стилістичні вміння і навички. 5. Система вправ зі стилістики. 6. Систематизація й узагальнення знань зі стилістики.	2
8	Позакласна робота з української мови 1. Загальне поняття про позакласну роботу з української мови в школі. 2. Основні види і форми позакласної роботи та методика їх проведення. 3. Взаємозв'язок позакласної роботи з уроками мови. 4. Організація і методика роботи мовного гуртка. 5. Основні поняття про спецкурси та факультативні заняття.. 6. Мета й завдання факультативних занять та спецкурсів.. 7. Організація і методика проведення факультативних занять (спецкурсів). 8. Методична робота вчителя-словесника.	2
	Разом	16

9. Теми лабораторних (семінарських, практичних) занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Загальнодидактичні і власне методичні принципи навчання ПЛАН: 1. Предмет і завдання курсу. Значення методики для викладання української мови в школі. 2. Зв'язок методики навчання української мови з суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою і психологією, етнопедогогікою та етнопсихологією. 3. Методи наукового дослідження 4. Зміст і будова курсу методики навчання	Усне опитування	2

	української мови. 5. Основна література з курсу.		
2	<p>Методи і прийоми навчання</p> <p>ПЛАН</p> <p>9. Теоретичне осмислення методів і прийомів навчання мови.</p> <p>10. Різні підходи до класифікації методів навчання.</p> <p>11. Характеристика основних методів навчання мови.</p> <p>12. Специфічні прийоми навчання мови.</p> <p>13. Дидактичні вимоги до вибору методів і прийомів навчання для реалізації освітньо-виховних завдань уроку.</p> <p>14. Проблемне навчання.</p> <p>15. Програмування. Алгоритмізація та комп'ютеризація навчального процесу.</p> <p>16. Засоби навчання мови: а) дидактичний матеріал з української мови, вимоги до нього; б) наочність і технічні засоби навчання, їх види й методика використання.</p>	Усне опитування, тести	2
3	<p>Урок як основна форма організації навчання</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Урок як основна форма організації навчання. Основні вимоги до уроку.</p> <p>2. Мета, зміст, мотиви і цілі уроку.</p> <p>3. Проблема типології уроків української мови.</p> <p>4. Структура уроку мови, основні її компоненти.</p> <p>5. Методичні вимоги до окремих компонентів уроків різних типів.</p> <p>6. Особливості технології основних типів уроків.</p> <p>7. Нестандартні форми проведення уроку.</p> <p>8. Модульна система уроків, її значення для вивчення теми (розділу).</p> <p>9. Аналіз уроку мови.</p>	Модуль	4
4	<p>Методика вивчення фонетики й орфоєпії</p> <p>ПЛАН:</p> <p>1. Зміст, завдання шкільного курсу фонетики та його значення.</p> <p>2. Зв'язок навчання фонетики з вивченням графіки, орфоєпії, орфографії, граматики, розвитком зв'язного мовлення.</p> <p>3. Формування в учнів орфоєпічних умінь і навичок.</p> <p>4. Основні принципи та методи і прийоми навчання фонетики й орфоєпії.</p>	Усне опитування, виконання вправ	2

	<p>5. Роль орфоепічного словника в оволодінні нормами правильної вимови. Словникова робота на уроках мови.</p> <p>6. Особливості методики навчання фонетики, орфоепії й графіки в школах з російською мовою навчання.</p>		
5	<p>Фонетичні одиниці та засоби. Поняття фонем</p> <p>ПЛАН:</p> <p>1.Роль орфоепічного словника в оволодінні нормами правильної вимови. Словникова робота на уроках мови.</p> <p>2.Особливості методики навчання фонетики, орфоепії й графіки в школах з російською мовою навчання.</p>	Усне опитування, виконання вправ	2
6	<p>Активізація навчальної діяльності учнів під час вивчення будови слова й словотвору</p> <p>ПЛАН:</p> <p>1. Наукові основи методики вивчення будови слова і словотвору.</p> <p>2. Зміст шкільного курсу будови слова й словотвору, значення, місце і принципи навчання. Наступність і перспективність у вивченні матеріалу.</p> <p>3. Методи і прийоми навчання будови слова й словотвору. Прийоми вивчення морфемної будови слова.</p> <p>4. Шляхи подолання труднощів у виділенні морфем.</p> <p>5. Зв'язок вивчення словотвору з будовою слова, фонетикою, лексикологією, морфологією, орфографією.</p> <p>6. Система тренувальних вправ з будови слова й словотвору.</p> <p>7. Ознайомлення учнів із способами словотворення.</p> <p>8. Використання наочності та ТЗН під час вивчення будови слова й словотвору.</p>	Усне опитування, виконання вправ	2
7	<p>Методика вивчення шкільної граматики. Особливості вивчення частин мови</p> <p>ПЛАН:</p> <p>8. Значення, завдання і зміст вивчення частин мови в шкільному курсу української мови.</p> <p>9. Вивчення морфології у зв'язку з іншими</p>	Усне опитування, виконання вправ, тести	2

	<p>розділами мовознавства.</p> <p>10. Вивчення морфології на синтаксичній основі.</p> <p>11. Основні принципи, методи й прийоми вивчення морфології.</p> <p>12. Посилення практичної спрямованості і навчання рідної мови.</p> <p>13. Особливості методики формування в учнів граматичних понять.</p> <p>14. Наочність та ТЗН на уроках морфології</p>		
8	<p>Методика вивчення синтаксису ПЛАН:</p> <p>9. Значення, завдання і зміст вивчення синтаксису в шкільному курсу української мови.</p> <p>10. Лінгвістичні основи вивчення словосполучення і речення в школі..</p> <p>11. Основні етапи вивчення синтаксису в школі.</p> <p>12. Зв'язок синтаксису з морфологією</p> <p>13. Основні принципи, методи й прийоми вивчення синтаксису.</p> <p>14. Шляхи подолання труднощів при вивченні словосполучення і речення.</p> <p>15. Особливості методики формування в учнів понять про словосполучення і речення.</p> <p>16. Наочність та ТЗН на уроках засвоєння синтаксичної теорії.</p>	Модуль	2
9	<p>Методика вивчення орфографії ПЛАН:</p> <p>1. Предмет, значення, мета і завдання навчання орфографії в школі.</p> <p>2. Завдання орфографії відповідно до вимог чинної програми.</p> <p>3. Етапи вивчення орфографії в шкільному курсі мови.</p> <p>4. Зв'язок методики навчання орфографії з іншими розділами української мови.</p> <p>5. Принципи, методи і прийоми навчання орфографії в школі.</p> <p>6. Основні уміння і навички з орфографії.</p> <p>7. Види тренувальних вправ з орфографії.</p> <p>8. Система роботи над орфографічними помилками.</p> <p>9. Наочність та ТЗН на уроках вивчення орфографії.</p>	Усне опитування, виконання вправ	4

10	<p>Методика вивчення стилістики</p> <p>ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і місце стилів мовлення в шкільній програмі. 2. Функціонально-стилістичний підхід до навчання української мови. 3. Особливості уроків вивчення стилів у 5-7 класах. 4. Основні стилістичні вміння і навички. 5. Система вправ зі стилістики. 6. Систематизація й узагальнення знань зі стилістики. 	Усне опитування, виконання вправ	2
11	<p>Позакласна робота з української мови</p> <p>ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальне поняття про позакласну роботу з української мови в школі. 2. Основні види і форми позакласної роботи та методика їх проведення. 3. Взаємозв'язок позакласної роботи з уроками мови. 4. Організація і методика роботи мовного гуртка. 5. Основні поняття про спецкурси та факультативні заняття.. 6. Мета й завдання факультативних занять та спецкурсів.. 7. Організація і методика проведення факультативних занять (спецкурсів). 8. Методична робота вчителя-словесника. 	Усне опитування, виконання вправ	2
12	<p>Методика розвитку зв'язного мовлення</p> <p>ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зв'язномовлення як методична проблема. 2. Значення і завдання роботи з розвитку усного і писемного зв'язного мовлення. 3. Питання розвитку зв'язного мовлення в історії методичної науки. 4. Основні принципи методики розвитку зв'язного мовлення.. 5. Питання розвитку усного мовлення учнів. 6. Види робіт з розвитку зв'язного мовлення. 7. Основні вимоги до перевірки творчих робіт. 	Модуль	4
	Разом		28

10.Завдання для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Теми і перелік питань що винесені на самостійне вивчення
1	Загальнодидактичні і власне методичні принципи навчання Укласти бібліографію до теми: Загальнодидактичні і власне методичні принципи навчання
2	Урок як основна форма організації навчання Опрацювати одну із статей (законспектувати, зробити копію). Фурман А.В Модульно-розвиваюче навчання – система педагогічних інновацій // педагогіка і психологія. – 1995. - № 3. – С. 96 – 107.
3	Методика вивчення орфографії Підготувати розгорнутий конспект уроку з теми. Методика вивчення орфографії
4	Методика вивчення фонетики й орфоєпії Підготувати фрагмент уроку фонетики (етап закріплення вивченого матеріалу).
5	Методика вивчення шкільної граматики. Реферат з теми: Урок української мови як методична проблема.
6	Методика вивчення орфографії Охарактеризуйте виді текстів і поясніть методику проведення тестового контролю з української мови. Розробіть контрольні тести для тематичної атестації знань з розділів: а) Будова слова. Орфографія б) Словотвір. Орфографія
7	Особливості вивчення частин мови Підготувати конспект уроку для 5 класу з використанням інтерактивних методів Аналіз конспекту нестандартного уроку, підготовленого студентами.
8	Методика вивчення синтаксису Доберіть тексти з розділу «Синтаксис» для контрольної роботи, складіть до них граматичне завдання. Підготуйте розповідь про методику їх проведення.

--	--

11. Методи контролю

Усний, письмовий, тестовий контроль, практична перевірка під час практичних занять, під час проведення поточного контролю, контролю виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо), періодичного контролю (перша та друга контрольні точки), оцінювання підсумкового (семестрового) контролю.)

12. Рекомендована література

Основна

1. Біляєв О.М. Лінгводидактика рідної мови: навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2015. 180 с.
2. Голокоз Н. В. Використання тестових технологій на уроках української мови для підвищення якості навчальних досягнень учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 2. С. 38 – 41.
3. Голуб Н. Метод проектів у навчанні української мови. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 8. С. 15 – 19.
4. Горошкіна О. М. Етапи формування методичної компетентності майбутніх учителів української мови. Лінгводидактика : теорія, методика, досвід. *Збірник наукових праць „Донбас. держ. пед. ун-т”*. Слов'янськ: ДДПУ. Вип. 3. 2013. С. 3–13.
5. Груба Т. Контроль у компетентній парадигмі сучасної лінгводидактики. *Українська мова і література в школі*. 2015. № 9. С. 27 – 29.
6. Дороз В. Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 386 с.
7. Пентиліук М. І Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах. Київ : Ленвіт, 2005. 400 с.
8. Пентиліук М. І Методика навчання української мови: поточний та модульний контроль. Тести. Контрольні роботи : навч.-метод. посіб. Київ: Ленвіт, 2012. 231 с.
9. Пентиліук М. І Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : посіб. для студ. пед. ун-тів та інст. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.
10. Семенов О. М. Практика в системі фахової освіти вчителя- словесника : навч. посіб. Київ : Фенікс, 2008. 285 с.

11. Швець Є. Я. Організація поточного і підсумкового контролю знань студентів при модульно-рейтинговій технології навчання. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2010. Вип. 42. С. 227 – 235.

Допоміжна

1. Алексєєва Т. Розвивальне навчання – основа формування творчої особистості // УМЛШ. – 2003. - №5. – С.17-19.
2. Біляєв О.М. Зміст уроку мови // УМЛШ. – 2003. - №4. – С.2 – 7.
3. Біляєв О.М. Інтегровані уроки рідної мови // Дивослово. – 2003. - №5. – С.36-40
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004.
5. Пентиліук М.І. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні рідної мови // УМЛШ. – 2009. - №3. – С.8-10.
6. Пентиліук М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція когнітивної методики навчання української мови // Дивослово. - 2004. - №8. – С.5-9.
7. Пентиліук М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови // УМЛШ. – 2006. - №1. – С.15-20.
8. Пехота О.М., Старєва А.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя. – Миколаїв: Іліон, 2005.
9. Плиско К. Принципи, методи і форми навчання української мови. – Харків: Основа, 2005.
10. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2005.
11. Скуратівський Л., Шелехова Г. Орієнтовне календарне планування уроків і тематичного контролю за рівнями навчальних досягнень учнів 5 класу з рідної (української) мови (I семестр) // УМЛШ. – 2005. - №6. – С.60-63.

13. Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

